

‘Vertel me een verhaal van voor de tijd’

Tentoonstelling *Getekend. Littekens als teken van leven* speurt naar de navel van de wereld

- ▶ Littekens maken een mens tot wie hij is
- ▶ Navel en streng, universeel en leven gevend
- ▶ Ook Christus' lichaam is teken van oorsprong en verbondenheid

Martine CROONEN

Littekens, we dragen ze allemaal mee. Niemand komt ongeschonden door het leven. Lichamelijk of geestelijk, het ene litteken is al meer zichtbaar dan het andere. Door iets of iemand veroorzaakt, tekenen littekens je persoonlijkheid. Eén uiterlijk teken dragen mensen gemeenschappelijk, de navel. Die is een tastbare verwijzing naar de geboorte, naar de leven gevende verbinding die er was tussen moeder en kind, en naar het doorgeknipte bestaan.

„Pijn maakte me tot een betere versie van mezelf”

De Brugse Magdalenakerk, aan de rand van het Astridpark, bestempelt zichzelf graag als een „labo voor levensbeschouwing met ruimte voor perspectief”. In het kader van een herwaardering onderging het niet-ontwijdde kerkgebouw vijftien jaar geleden een architecturale ingreep die het YOT-project de ruimte gaf om te experimenteren met spiritualiteitsbeleving voor een brede groep bezoekers.

Bij het betreden van de kerk verwelkomt een lichtbalk de bezoeker met de woorden: „This is my church, this is where I heal my hurts” (Dit is mijn kerk, dit is waar ik mijn pijn genees). De aandacht richt zich meteen op de ondiepe vijver met stapstenen en zonnebloemen in het kerkship. Mid-den in een stenen beeld van kunstenaar Jan De Wachter, *Om-phalus* (navelsteen) gedoopt, dat verwijst naar het geografische middelpunt waarrond in de oudheid een gemeenschap werd gevormd.

Een groot doek vooraan in de kerk zoomt in op het lichaam

van de gekruisigde Christus, met centraal de navel. Ook Jezus werd geboren als mens, om vervolgens de navelpositie te verlaten en als pelgrim op weg te gaan.

Uit hout gesneden her en der verspreide silhouetten dagen de bezoeker uit eigen littekens te erkennen en de bijbehorende herinneringen en gevoelens neer te schrijven. „Gevallen bij oma op een tegel tussen de afrikaantjes. Het litteken herinnert me aan de geur van de bloemen”, schreef een bezoeker op een stukje groene tape. Dat littekens niet altijd zichtbaar zijn en vaak onuitwisbare sporen op de ziel kunnen nalaten, getuigen heel wat rode knipsels op de figuren. „Een gebrek aan zelfvertrouwen zie ik als een litteken uit mijn jeugd” of „Littekens van een groei-afwijking als kind tekenen me nog steeds”, lezen we. Littekens kunnen echter ook groeikansen bieden. Getuige de blanco kaartjes die op een tafel in het koor van de kerk uitnodigen het verhaal van je littekens te delen. „Ondanks kanker, een overleden zus en misbruik zie ik nieuwe levenskansen”, schrijft een bezoeker. „Pijn maakte me tot een betere versie van mezelf”, mijmert een andere. Of nog: „Een burn-out deed me heel diep gaan. Langzaam mocht ik weer zijn wie ik was, vrij, door God en zo veel mensen geliefd.”

Eens de navelstreng doorgesneden, het leven is gegeven, begint voor iedere mens de pelgrimstocht op deze aarde. In de film *The Tree of Life* van Terrence Malick (2011) probeert een vader zijn zoon klaar te stomen voor een succesvol leven. „Vertel me een verhaal van vóór de tijd die we ons kunnen herinneren”, vraagt de zoon. In de zijkapel van de kerk ziet u een filmfragment waarin Malick de kijker bewust maakt van het mysterie van oorsprong en bestemming.

Getekend. Littekens als teken van leven, nog tot 30 september gratis bezoeken in de Heilige Magdalenakerk in Brugge (Schaarstraat), dagelijks van 10 tot 13 uur en van 14 tot 18 uur (niet op zondag-ochtend). Info via 050 33 68 18 en op www.yot.be.

David Galle demonstreert de bonte selfiesticktechniek van sommige bezoekers. © Sarah Bauwens

Raak me niet aan a.u.b.

Musea Brugge maken ludieke clip over gedrag museumbezoeker

Patrick VERSTUYFT

Elk museum heeft huisregels of gedragscodes die de bezoeker uitleggen wat mag en niet mag. De voorwerpen niet aanraken bijvoorbeeld, geen rugzakken, grote tassen, paraplu's of huisdieren meenemen, niet roken, eten of drinken in de zalen, andere bezoekers niet hinderen, afsluitingen en barrières rond de collectie naleven, geen foto-, video- en filmopnamen maken met lampen of flitsen enzovoorts.

„Het probleem is,” vertelt Sarah Bauwens, communicatieverantwoordelijke van Musea Brugge, „dat de mensen huisreglementen niet lezen.” De groep van veertien stedelijke musea in Brugge gooide het over een andere boeg. „Onze erfgoedbewaakkers klopten aan met de noodkreet dat de signalisatie in onze musea niet langer volstond. In toenemende mate moesten de suppoosten bezoekers erop wijzen dat ze de kunstvoorwerpen niet mochten aanraken. We besloten een filmpje te projecteren aan de kassa. Niet klassiek, niet moraliserend, maar ludiek. We namen daarvoor videokunstenaar Jasper van het Groenewoud, collagekunstenaar Sammy Slabbinck en stand-upcomedian David Galle in de arm.”

Het resultaat? Het filmpje *How (not) to Behave in a Museum* toont de bezoeker met humor in twee minuten enkele basisregels. In twee maanden werd de opname op diverse sociale media, ook in het buitenland, al meer dan 50.000 keer bekeken of gedeeld.

Het filmpje spreekt dus bezoekers aan op hun gedrag. „Ik werk hier bijna 24 jaar en dacht altijd dat het voor de museumbezoeker evident was wat niet en wel mag”, zegt Sarah Bauwens. „Zolang ik het maar normaal vind dat je ook geen winkel betreedt met een ijsje of een hond. Maar blijkbaar snappen veel mensen die etiquette niet meer. Hopen maar dat het filmpje effect heeft.”

Hoe bezoekersgedrag in musea wordt gedoogd, is geëvo-

lueerd, schetst Olga van Oost, stafmedewerker Musea bij FA-RO, het Vlaamse steunpunt voor cultureel erfgoed. „Midden negentiende eeuw was er meer aandacht voor het voelen en betasten. Musea waren niet zo groot, niet toegankelijk voor een ruim publiek, maar veeleer bestemd voor een elite die de voorwerpen mocht aanraken. Een bekend voorbeeld zijn de kroonjuwelen in de Tower in Londen. Die lagen achter tralies, maar de bezoeker mocht ze wel voelen. Dat is nu ondenkbaar. Nu zijn vooral onze kunstmusea zeer gericht op het kijken en niet aankomen. Dat is eigen aan onze tijd.”

Met de democratisering van het museumbezoek is de veiligheid fel verscherpt. „Daar schuilt de

uitdaging”, meent Olga van Oost. „Wat is de balans tussen het beveiligen van objecten en het creëren van een beklijvende bezoekerservaring?” Dat sluit niet uit dat het de taak is van een museum zijn bezoekers erop te wijzen dat ze rekening moeten houden met de andere bezoekers. „Misschien is het beter het hen vooraf duidelijk te maken en te vragen de anderen, de omgeving en de werken te respecteren. Wellicht heeft het er ook mee te maken dat velen niet gewend zijn een museum te bezoeken, maar dat wel doen als toerist. Bekijk het echter ook positief: veel mensen gaan nu toch naar een museum.”

U vindt het filmpje op www.museabrugge.be

Advertentie

Nergens zo goed als thuis

Ontvang uw gratis informatiepakket

Makkelijk en veilig de trap op met een thyssenkrupp traplift

Bel gratis

0800 26 427

www.tk-traplift.be

- Duitse degelijkheid en 60 jaar ervaring van de marktleider
- Een traplift op maat, met installatie aan muur- of leuningzijde
- Adviseurs en installateurs uit uw buurt, met een Service 24/7

Wil u de voordelen van de lift zelf uitproberen? We organiseren graag een 'testrit' bij een klant in uw buurt.

engineering.tomorrow.together.

thyssenkrupp

Op een silhouet laat de bezoeker een litteken na in de kleur van de gevoelens die het bij hem of haar oproept. © Martine Croonen